

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1946 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 215. — Štev. 215.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 30, 1942 — PETEK, 30. OKTOBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

ZA NEKAJ VEČ KOT
2c na dan dobivate ...
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izveniš sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

JAPONCI SILOVITO NAPADAJO

KOT POROČA MORNARIŠKI DEPARTMENT, SO AMERIŠKI VOJAKI IN MARINI NA GUADALCANALU ODBILI TRI JAPONSKE NAPADE IN V ENEM SLUČAJU ŠELE POTEM, KO JE BILA PREBITA AMERIŠKA ČRTA

BRANITELJI SO S PROTINAPADI ZOPET ZASEDLI SVOJE PRVOTNE POSTOJANKE, TODA POROČILO JE VZNEMIRLJIVO, KER KAŽE, DA SO JAPONCI ŠE VEDNO V OFENZIVI

Poročilo pravi, da so se ti boji vršili v torek. Mornariške oblasti, ki so objavile tozadevno poročilo, pravijo, da je sporočilo prišlo včeraj in da je zadnje poročilo, ki je prišlo s Salomonov. Vsa poročila iz teh krajev boj prihajajo vedno z veliko zamudo.

Z ozirom na tako zamudo je zelo malo snovi, po kateri bi bilo mogoče pregledati položaj v bojih, ki so iz ameriškega vidika zelo resni.

Poleg tega, da so se bili silni boji na kopnem, so ameriški aeroplani s Henderson letališča na Guadalcanalu napadli bliznje sovražne točke in oporišča do Relseta zaliva na Santa Isabel otoku, kakih 200 milj proti severu.

Mornariški urad pravi, da zadnje dni ni prejel nikakih poročil o kakih bojih ali pa, da bi se kje Japonci zopet izkazali.

Mornariški tajnik Fr. Knox je s posebnim povdankom rekel, da so boji okoli Salomonov zelo važni in pomembni. Rekel pa je tudi, da na Salomonovih otokih ne bo zmagal oni, ki bo porazil sovražnika na kopnem, temveč oni, ki bo ostal zmagovalec na suhem in na morju.

Vojni tajnik Henry L. Stimson je rekel, da so načrt za boje okoli Salomonov izdelali šefi generalnih štabov armade, mornarice in zračne sile.

Vse operacije so pod vrhovnim vodstvom admirala Ches-

lerja W. Nimitza, vodil pa jih je do nedavnega časa podadmiral Robert L. Ghormley, dokler ga pred nekaj dnevi ni nadomestil podadmiral William F. Halsey.

Kot so sporočili letalci, ki so prišli iz Guadalcanala v Pearl Harbor je japonska artilerija razpostavljena štiri ali pet milj zapadno od Henderson letališča na Guadalcanalu, ozemlje, ki ga drže Amerikanci, pa je dolgo 5 do 6 milj in tri milje široko.

V septembru in oktobru so Japonci izkrcali svoje vojsko zapadno od Hendersonovega letališča okoli Point Cruz in Cape Esperance. Fronta se nahaja zapadno od letališča in za reko Matanikau ter se med fronto in letališčem nahaja gorska veriga in kokosovi gozdovi.

Ali je bilo res?

Nemško vrhovno poveljstvo je 28. oktobra ob koncu navednega dnevnega vojnega poročila podalo pojasnilo, ki se glasi takole:

"Londonški radio je sinoči poročal, da so Nemci potom Rdečega križa vprašali za štiridnevno premirje pri Stalingradu, a da so bila posredovanja brezuspešna.

"Nemška vrhovna komanda v odgovor poudarja, da ta izjava je bila zgolj še en naveden in lažljiv angleški poskus

WMC morda določi izjeme pri vpoklicu gotove vrste farmerjev

Washington, D. C. — War Manpower Commission je naznanila, da ima pripravljen program, po katerem bi bili izvzeti iz vojaške službe farmerji, ki se pečajo v glavnem z rejo kuretine, molznih krav in klavne živine.

Zaen s tem pa bi morali ti farmerji oziroma taki farmerski delavci tudi ostati pri svojem delu, ter bi jih tudi ne smela vzeti v delo nobena druga industrija, kar pomeni, da bi nova določba, ako pride v veljavo, zamrznila farmersko delovno silo v teh področjih.

Program vključuje določbe za kontrolo nad farmersko delovno silo in sicer v naslednjih točkah:

1. Poklicna izjema od vojaške službe bo preklepana nemudoma za vsakega, ki bi pustil farmersko delo, radi katerega je bil izvzet.

2. Armada in mornarica naj bi ne sprejemala v službo prostovoljcev iz vrst teh delavcev.

3. Vsi delodajalci naj bi zavrnili vsakega izrjenega delavca, ki je sedaj upošljen pri

zakrivanja stopnja napredujočega propada stalingradske obrambe."

(Nepotrjene vesti iz Stockholma pa istočasno podajajo omembo o nemškem poskusu izposlovanja štiridnevnega premirja na stalingradske fronti, ker bi želeli v tem času pokopati svoje mrtve. Rusi, pravi vest, so bili pri volji pristati nato s pogojem, da Nemci povedo nemškemu ljudstvu, zakaj hočejo dobiti premirje. Nemci so pogoj odklonili.)

farmerskem delu omenjenih treh področij.

4. Poljedelski department naj bi odredil stabilizacijo plač na mlekarstvih, živinorejskih in kokošjerejskih farmah z vidikom, da s tem pomaga farmerjem dobiti in obdržati dovolj potrebne delovne sile za obratovanje farm.

5. Poljedelski department naj bi tudi kontroliral prodajo molznih krav za klavnice.

Dodatno je WMC izjavil, da vključuje program načrte, ki bi bili v pomoč farmerjem v pogledu izboljšanja in povečanja živinoreje, ter večanja neizučeni delavcev za potrebno farmersko delo, dalje za nabavo boljših in produktivnejših farm in za potrebno transportacijo delavcev na farme, kjer bi bili najbolj potrebni.

ATLANTSKI ČARTER NEOMEJEN; PREDSEDNIKOV INDIKREKTEN ODGOVOR WILLKIE-JU

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je pred par dnevi tekom častniške konference v Beli hiši indirektno okreal Wendella Willkieja, ki je v svojem radijskem govoru 26. oktobra kritiziral ameriško vojni prizadevanje in namignil, da Atlantski čarter, katerega sta spisala predsednik Roosevelt in premier Churchill, ne vključuje azijskih ljudstev, ki so na strani zavezni-

kov. Predsednik je izjavil, da Atlantski čarter jemlje v poštev vse narode in vse človeštvo, i-me samo ne pomeni nič, ker se je prijelo dokumenta zgolj iz razloga, ker je bil sestavljen na Atlantiku.

"Atlantski čarter se nanaša na vse človeštvo," je rekel predsednik, "in državni tajnik Hull in jaz sva to povedala že nekajkrat poprej."

Roosevelt je dejal, da noče delati vtisa, kakor da je povedal nekaj, kar povedano je bilo že zopet in zopet, da čarter velja za vse ljudi po svetu.

LAHI STRELJAJO DUHOVNIKE

J. L. C. v New Yorku poroča: Pred nekaj dnevi smo objavili poročilo, da je bil v Ljubljani kot talec ustreljen Kaplan Skvarca.

Danes pa smo dobili poročilo, da so Italijani ustrelili v Kočevju upokojnega župnika Eppicha. Ustreljen je bil zato, ker je javno obsojal italijanska grozodejstva in ker je proti volji poveljnika vojaškega oddelka dal blagoslov in odvezo guerilem, ki so jih Italijani ujeli in na licu mesta ustrelili.

Upokojen župnik Eppich je bil star že 86 let, svoj čas je bil poslanec v deželni zboru.

Nemci pri Stalingradu zopet napredovali

Poročilo iz Moskve naznanja, da so Nemci v Stalingradu zopet napredovali in sicer so potisnili svojo črto naprej za 50 do 100 jardov, toda zao ceno 1500 moč in 11 tankov.

To je v dveh dneh že četrty nemški uspeh v Stalingradu. Toda zadnja poročila pravijo, da na zapadnem Kavkazu divjajo zelo mrzli vetrovi in da je že več sto Nemcev zmrazilo.

Pri vseh uspehih pa nemška vdarna sila v Stalingradu pojema, kajti prej so na dan napredovali od 100 do 200 jardov. Od severa pa prihaja rdeča armada, ki bo skušala osvoboditi oblegano posadko v Stalingradu ter je že zavzela neko večje mesto in razbila 13. rumunsko divizijo.

Rusi so na Kavkazu severovzhodno od Tumpse ob Črnem morju vdarili na Nemce ter so pobili tri stotnije, ostale pa vrgli z neke močne utrjene postojanke.

V severozapadnem delu Stalingrada so Nemci napadli eno infanterijsko divizijo in

več ducat tankov. Ruske postojanke so ob istem času napali z več strani. Rusi pa so trdno držali črto. Samo na enem kraju so Nemci prodrli naprej kakih 100 jardov.

Na nekem drugem kraju Stalingrada so Rusi razbili in razpršili nek nemški polk (tri tisoč vojakov) ter razbili 200 trukov z vojaštvom in vojaškimi zalogami.

Boji v Egiptu Nekaj glede znižanje plač

Poročilo iz Kaire v Egiptu pravi, da so zavezniški zaporedoma že drugi dan potisnili nazaj nemške tanke pod poveljstvom feldmaršala Rommela, so izstrelili 10 aeroplanov in potopili nek velik tanker v Tobruku, kjer si Rommel na vse kriplje prizadeva, da dobi potrebni petrolej za svoj vojni stroj.

Poročila ne omenjajo nobene premembe v bojni črti in samo naznanjajo, da zavezniški aeroplani bombardirajo in obstreljujejo osiške oklopne oddelke, utrjene postojanke in pomorske črte.

Osiška armada so v 3 dneh v Afriki in nad Sredozemskim morjem izgubile 49 aeroplanov. Potopljenih je bilo 5 zalagalnih ladij, med njimi trije tankerji, kar jasno kaže, da je Rommel zelo kratek v petroleju.

Torpedni aeroplani so večkrat potopili en tanker in ameriški piloti so izstrelili štiri Messerschmidtove napadalne aeroplanne. Južno-afriški letalci pa so izstrelili tri. Nemci in Italijani so včeraj izgubili 9 napadalnih aeroplanov in en Junkerjev bombnik. Zavezniški so izgubili samo 4 aeroplanne.

ADMIRALI VIDJO DOLGO VOJNO

Washington, D. C. — Admiral William D. Leahy, načelnik predsednikovega štaba, je ob priliki govora na "Navy Day" dejal, da bomo najbrž preisknili dolgo epidemijo človeškega klanja preden nam bo mogoče premagati ponorele divjake, ki so to vojno pričeli. Iz tega razloga je smatral mornariški dan primeren čas za trezno razmišljanje in analiziranje položaja in ne za dan vselega praznovanja.

V Minneapolisu je govoril podadmiral W. H. P. Blandy, ki je izjavil, da je sicer ameriška mornariška sila tako močna kot katerakoli, toda utrpeli smo težke izgube ob japonskem udaru na Pearl Harbor in pozneje — vojna pa se niti zdaleč še ne bliža svojemu koncu.

"Seveda smo prizadejali sovražniku hude izgube," je dejal podadmiral, "in prizadejali mu jih bomo še več in toliko, da, ko se bo ozračje razčistilo bomo videli našo zmagovito mornarico na površju morji, dočim bo osišena pomorska sila ležala tam, kamor spada, namreč na dnu morja."

Pred nedolgo sprejeta predloga za omejitve plač, katere ne bodo smele odslej presegati vsote 25 tisoč dolarjev na leto, je na videz imenitna naredba, kako pa je s stvarjo v resnici pa pokaže naslednje:

Recimo, da zasluži nekdo 100 tisoč dolarjev na leto, kot šef ali ravnatelj kakega podjetja, industrije, itd. — temu se bo lahko znižalo plačo na vsoto določeno po novem zakoniku. Recimo pa, da ima nekdo en milijon dohodkov od investicij — temu se pa dohodkov ne more znižati niti za cent po novem zakonu. Ako ima investicije v davka-prostih bondih, tedaj mu ni treba niti skrbeti glede dohodninskega davka, ker mu tega ni treba plačati.

Milijonar, Tommy Manville n. pr. ki uganja zloglasne eskapade s svojimi večnimi ženitvami in divorsi, bo lahko vkljub novim odredbam, še nadalje delal sramoto narodu, ki se muči na vse načine z vojnim prizadevanjem. Po drugi strani pa bo mogla vlada precej pritisniti magnata, kot je Kai-

ser, ki gradi ladje, itd. Predsednik Roosevelt je šel s tozadevno reformo tako daleč, kot je mogel v smislu obstoječih postav in posledica je, da nova odredba prizadeva samo aktualne zaslužke, ne dotika se pa v nobenem oziru velikih dohodkov potom investicij. Pretežna večina ameriških velikih dohodkov pa izvira iz investicij.

Kongres bi lahko kaj hitro izenačil to zadevo, ako bi bil uveljavil obdavčenje za kakršno je predsednik vprašal. Tako obdavčenje bi vključevalo dohodke od investicij. V Angliji so tako znižali plače in dohodke, da je ostalo samo še osem deset oseb, ki imajo več, kot 24 tisoč dolarjev dohodkov, ko so odračunali dohodninski davek.

Nova cesta v Aljasko dograjena

Alcan Road — Alaskan-Canadian cesta je bila dogotovljena pet tednov predčasno in po 1671 milij dolgi cesti že vozijo vojni material v ameriške postojanke visoko na severu.

Ameriški vojniki in delavci so zgradili cesto v manj kot šestih mesecih ter so se morali boriti proti hudemu mrazu, komarjem, raznim drugim žuželkam, blatu in divji pokrajini.

Cesta je bila zelo potrebna, kajti, odkar so se Japonci nastanili na nekaterih Aleutskih otokih, voznja po morju iz Seattle, Wash., do Aljasko ni bila več varna pred sovražnimi napadi.

Pod vodstvom Public Roads Administration je cesto delalo 10.000 vojakov in 2000 civilnih delavcev ter so je zgradili po 8 milj na dan.

Vojni tajnik Henry L. Stimson v tozadevnem naznanilu pravi, da so bili zgrajeni mostovi čez 200 rek in potokov; cesta je široka 24 čevljev ter doseže največjo višino 4212 čevljev med Fort Nelson in

jezerom Watson.

Cesta teče od reke Dawson, severozapadno od Edmontona do Fairbanksa ter bo uradno odprta na ameriško-kanadski meji 15. novembra.

Truki so pričeli po tej cesti voziti že prejšnji teden in tekom zime bo več tisoč raznih vozil peljalo vojaške potrebščine v ameriške postojanke v Aljaski.

Slika kaže vojaške inženirje pri gradnji 1600 milij strategične ceste preko zapadne Kanade v Alasko.

SEDANJI ROMAN "TRIJE RODOVI," KI GA NAŠI ČITATELJI BEREJO S TAKO VELIKIM ZANIMANJEM, GRE PROTI KONCU. — NJEMU BO SLEDIL ZOPET NOV ROMAN, KI JE ISTOTAKO POLN ZANIMIVIH DOGODLJAJEV IN KI GA JE SPISAL NEK SLOVIT FRANCOSKI PISATELJ

Po nemških statistikah je 35 odstotkov zimske setve uničene in letošnja žetev bo mnogo pod normalno. V Berlinu in drugih velenestih se je prehrana v splošnem zelo poslabšala. — Vkljub strogim kaznim so tatvine na dnevnem redu, predvsem tatvine na železnih in tatvine poštinih paketov. Zdi se, da je tudi na novo ustanovljena železniška SS policija brez moči.

—JIC.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$5. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot., nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

BALKAN IN DRUGA FRONTA

Derek Patmore, dopisnikar Christian Science Monitor-a je pred kratkim poročal iz Carigrada o Balkanu in drugi fronti. Balkan je najslabša točka v vsej od osišeča kontrolirani Evropi. Zaradi oboroženega odpora, ki stalno narašča v Jugoslaviji, Albaniji in celo tudi v nekaterih pokrajinah Grčije, bodo Nemci težko uspeli, utrditi Balkan proti eventualnim napadom. Že zdaj je na balkanskem polotoku promet jako nereden in nezanesljiv.

Ako bi zedinjenim narodom uspelo, da v Severni Afriki potolčejo marsala Erwina Rommel-a in si pribore gospodstvo na Sredozemskem morju, bi jim balkanska fronta nudila sijajne možnosti.

Zemljevid Evrope sam pokaže, da obstoja na Balkanu že zdaj mogočna, akoravno se prikrita druga fronta. Upor proti silam osišeča se je zdaj že razširil od predelov generala Mihajloviča v Bosno in Črno goro in tudi v Albaniji guverilska vstaja neprestano narašča. Potem preide uporno ozemlje v severno Grško, kjer častniki in vojniki pod vodstvom majorja Binoša že vznirjajo zasedbene čete.

Ako bi zedinjeni narodi mogli pošiljati iz Egipta tem hrabrim uporniškim skupinam letala in druga pomoč na njihovih bojiščih na Balkanu, bi s tem prisilili nacistično, da z ruske fronte odpošljejo ojačenja.

Priznanje prvakov osišeča, da se podajajo v defenzivo, je na Balkanu jako nevarna propaganda, ker ohrabljuje balkanske narode v njihovem uporu proti tlačitelju. Iz Aten poročajo, da tudi grški upor mogočno narašča in da vedno več pripadnikov odhaja v gorovja okoli Olimpa, kjer se guverile bore pod poveljstvom dveh grških častnikov, Karalivionosa in Kondriogosa.

V Albaniji so domoljubi, ki se bore proti Italijanom v Skappari-u, v južnem predelu Perrapa, proglasili neodvisno albansko državo. Njihov pokret zalagajo z denarjem in drugo podporo vsi bogatejši Albanci. V zadnjem času se morajo Italijani boriti proti albaniskim upornikom že na treh frontah in pošiljajo v te kraje mnogo vojaštva, letal in težke artilerije.

Kako nevaren je postal razvoj guverilje v Bosni, najbolje pokaže poročilo iz "Wiener Tagblatta", z dne 25. avgusta in 8. septembra, v katerem so navedene naslednje številke: 3000 guverilec mrtvih, a 4000 ujetih. Nobenega dvoma ni več — balkanska fronta je resnična vojna fronta in povzroča že zdaj Nemcem in Italijanom mnogo glavobola. A kaj bo šele pozimi?

Videti je tudi iz jasnih podatkov, da nekateri hlapci, kakor Madžarska in Rumunija, posebno pa Bolgarska, nimajo več popolnega zaupanja v zmago.

Iz Budimpešte poročajo, da je regent Nikola Horthy dobil poziv od močne tajne organizacije "Dosa Legije" in pisma nekaterih bivših prvakov madžarske demokratične skupine zahtevo, naj sklene z Rusijo separaten mir.

V Rumuniji je vlada prisiljena, da cenzurira in deloma prepoveduje dopisovanje z vojniki, ki se bore na ruski fronti, da ne bi njihova poročila pokvarila ljudske morale.

V zadnjih mesecih je ministrski predsednik Jon Antonescu na skrivno vprašal zedinjene narode, da bi zvedel njihove namene glede perečega vprašanja Transilvanije. Značilno je, da se bivši minister zunanjih zadev Grigore Gofencu še vedno mudi v Ženevi — a znanje je, da je v zvezi s sedanjimi političnimi prvaki v Bukarešti.

Nemški hlapec Mihai Antonescu, ki je fanatično pro-nacističnega mišljenja, se na vso moč trudi, da bi podprl pradajoče zaupanje v nezmagljivo vojaško silo osišeča. Pred kratkim je uvedel nekatere trde ukrepe in krute kazni za sabotažo, a kljub vsemu temu ni mogel zadušiti podzemeljskega odpora proti Nemcem, niti splošne želje, da bi se sklenil mir z Rusijo.

Na Bolgarskem je tudi kralj Boris postal nezaupen in z vznemirjenjem gleda v bodočnost.

Nestalnost njegovega značaja mu najbrže narekuje, da bi se v ugodnem trenutku pobotal z zedinjenimi narodi, a vprašanje je, na kakšen sprejem bi naletela tako ponudba kralja Borisa. Potniki, ki prihajajo iz Bolgarske trde, da mnogo uradni predstavniki odkrito izjavljajo, da se bodo Bolgari borili proti Nemcem, ako se združeni narodi izkrajajo na Balkanu.

Ta splošni pogled na Balkan nam je pokazal, da obstoje tam vsi potrebni predpogoji za otvoritev skrajno učinkovite druge fronte, kadar pride čas za to. A ta fronta bi se mogla izkazati odločilnega pomena v tej svetovni vojni.

Radiogovor ministra Save Kosanoviča

(JIC.) — Dne 21. oktobra je bila prirejena v prostorih Freedom House pod predsedstvom dr. William Agar-ja konferenca odbora za rekonstrukcijo srednje in vzhodne Evrope, v katerem se nahajajo Jugoslavija, Čehoslovaška, Poljska in Grčija. Razgovori so se začeli ob 8.30 uri zvečer in so trajali do 9.30, nakar so do desetih govorili na radio postaji W.E.V.N., minister Sava Kosanovič za Jugoslavijo, dr. Jan Papanek za Čehoslovaško, prof. St. De Roppa za Poljsko in Mr. Mihailopulos za Grško. Namen konferencie je objasniti slušalcem dr. William Agar. Govor jugoslovanskega predstavnika je bil naslednji:

"Pred letom dni je mednarodna organizacija dela priredila v New Yorku konferenco, katere se je udeležilo 33 narodov. Bil je to mednarodni parlament posebnega značaja. Na svobodnih tleh Združenih držav so se zbrali predstavniki vseh demokratičnih narodov. Tu se je rodila spontana misel ogromne večine kulturnih narodov, da bi vsi skupaj zajamčili in očevali principe civilizacije.

Im predstavniki Čehoslovaške, Poljske, Grške in Jugoslavije smo ob tej priliki opozorili svet na probleme, ki niso važni le za nas, temveč tudi za bodočo rekonstrukcijo sveta. S temi smo dali izražati volji svojih narodov, ki so zložni v svoji skupni borbi, a želeli smo s tem tudi pokazati demokratičnemu svetu, da smo pravilno dodelili svoje dolžnosti in da smo pripravljeni sprejeti celo nekatere omejitve svojih pravic v prid zahtevam večje skupine. Skupna izjava, katero smo oddali preteklega novembra, izraža te misli bolj v njihovem globokem smislu, nego s formalnimi besedami.

Izjavili smo naslednje: "Upamo, da bo zaključek te vojne, ki nam je bila vsiljena, rešil stotine milijonov prebivalcev centralne Evrope in Balkana, iz njihovega težkega sedanjega položaja, in jim zagotovil možnost zanelejšega za poslenja njihove industrije, poljedelstva in trgovske mornarice, ter da bodo ti narodi vključeni v mednarodni sistem izmene dobrin in dela. Posebno je treba paziti na mase kmečkega prebivalstva, na njihov socialni in gospodarski standard, kajti od teh osnovnih pogojev bosta odvisna mir in red v teh ozemljih."

Nikakor nismo ekskluzivisti. Dobro vemo, da se nahajajo na našem ozemlju med Jadranskim, Egejskim morjem in Baltikom tudi drugi narodi, katere bo treba upoštevati. Od njih zahtevamo le, da se nam priključijo v stremljenju k boljši bodočnosti. En sam pogoj: pridružiti se morajo naši borbi proti sovražniku človeštva in na ta način opravičiti celokupni narod skupne odgovornosti, ter jo naprtiti onim, ki so zares krivi.

V mesecu januarju smo napravili korak naprej — organizirali smo skupni odbor za planiranje. Ta odbor proučuje vse probleme in si prizadeva izdelati za ves blok skupne odločitve.

Hoteli bi pokazati svojo voljo za skupno in enotno akcijo v želji, da zgradimo boljši red. Dovolite mi, da vas opozorim na dejstvo, da so naši narodi doživeli in še vedno doživljajo mnogo krivice ker svet naših ljudstev ne pozna. So ljudje, ki zamenjajo agresivni, imperialistični in sovinstični pogled na svet z nacionalizmom malih držav, ki je le sredstvo samoočrambe.

Vaša ogromna dežela, sestavljena iz elementov 30 narodov, je najboljši dokaz za to, da pretiranost nacionalizma izgubi svojo ostrino v svobodnem razvoju in v svobodi od straha. V razdobju med letom 1918. in drugo svetovno vojno, smo pokazali najboljšo voljo za svoboden in miroljuben razvoj. Trudni smo bili brezobzirnega boja za obstanek in živeli v veri, da nas bo skupnost demokratičnejšega novega trpljenja. S strahom in skrbjo smo opazovali na svojih mejah razvoj strahotnega vojaškega stroja in poskusili z odločnostjo in slogo nastopiti proti tej vseobčni nevarnosti.

A kaj se nam je zgodilo? Napredna Čehoslovaška, ki je bila med nami vsi najbolj ogrožena, je postala žrtev sramotnega prerokanja za katero danes človeštvo z milijoni življenj in milijoni bogastva plačuje.

Po stoletjih trpljenja pod tuževim gospodstvom, je morala svobodna Poljska hrabro in odločno pretrpeti prvi napad vse Hitlerjeve vojne marnice.

Miroljubna Grčija je morala v ljutih bojih braniti vsako ped svoje zemlje in je tako zadala fašizmu prvi vojaški poraz.

Jugoslavija pa, ker je pokazala, da je neobhodno potrebna ne le Srbom, Hrvatom in Slovincem, temveč vsej Evropi, je morala čakati na svojo smrtino obsodbo, ki pa ji je bila določena že dolgo poprej. Epipena vstaja njenega naroda je moralen, vojaški in politični neuspeh osišeča.

Vse nas je zadela ista usoda. Odgovorili smo vsi na isti način — z aktivno borbo, sabotažo in zarotami. Danes je na našem ozemlju škaltjica vžigalica več vredna nego človeško življenje. Zakaj sovražnik človeštva nastopa tako? Ker smo stalna grožnja njegovim načrtom. Mi zares hočemo ledobro. Ne borimo se radi tega, ker bi v boju umrli. Ne! Borimo se zaradi tega, ker bomo le ta-

Studentec Blagoslova!

300 SVETIH MAŠ LETNO, za žive in mrtve člane Mafie Zvezd. Ostanina za vsako zvežo živi ali umrli \$25.— (Nobila ni potrebna obnoviti.) Upišite Vaše sinove vojske.

ORUŽJA SV. PETRA KLAVERJA za afrikanske misijone
Department G
3024 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

JERRY KOPPIVSKER in njegov orkester na ploščah
Tereznika Polka
Na planšbah — valček \$15. M 575
in DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBUROCA — \$15. M 571
Za to, čemur in čemur plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL INC.
463 West 42nd Street, New York

ko mogli rešiti svojo narodno življenje. Nočemo, da bi se še nadalje z nami eksperimentiralo. Hočemo, da nam je dana možnost mirnega razvoja. Mase našega prebivalstva so si podobne po svoji socialni strukturi, po svoji duševnosti in po svoji ljubezni do svobode. Podreti hočemo ograje, ki nas delijo. Hočemo, da bi narodne meje olajšale upravo, ne pa ovirale naše medsebojne odnose. Prepričani smo, da če zmoremo anahronistični nih odločitev. Kar mi delamo, je le skromen začetek, ki pa bo morda kvas bodočnosti. Začeli smo svoje delo v Ameriki, kjer smo prepričani, da nas bo javnost razumela.

VOLITE NATHANA R. SOBELA.

Sledeč stopinjam governerja Lehmana in velikih delavskih organizacij, je Naturalized Citizens Committee, kateremu predseduje iz odlični odvetnik Armand A. Rotman, potrdil za demokratičnega kandidata za okrajnega sodnika v Kings okraju Nathana R. Sobela, dosedanjega pravnega svetovaleca governerja Lehmana.

Kot je rekel Rotman, je njegov odbor potrdil Sobela zato, ker je zastavljal vse svoje sile, da so bile sprejete mnoge postavbe, ki ščitijo pravice delavcev.

Nathan R. Sobel je bil šest let pravni svetovalec governerja Lehmana ter je na tem zelo važnem mestu ostal dlje kot katerikoli pravni svetovalec kakage governerja.

Volite številko 12 v B visti! Campaign Committee for the Election of Nathan R. Sobel, as County Judge of Kings County.

EPSTEINOV ZBORO. VANJE.

Včeraj je bil v Plaza hotelu v New Yorku banket, ki ga je sklicala demokratiška stranka v počest svojemu kandidatu za generalnega pravdnika Henryja Epstein. Na banketu so bili navzoči podjetniki in delavci, katerim je Epstein v svojem govoru rekel, da je to zborovanje posebno pomembno, ker sta na njem zastopana industrija in delo.

Tako zastopniki industrije kot delavcev, so v tem času prevzeli težko nalogo, da pomagajo deželi v boju z nacizmom in fašizmom. Vsak Amerikane mora biti ponosen na to, da so delavci trdno sklenili, da ne bodo stavkali, dokler traja vojna.

Pa tudi po končani vojni bo moral ostati sporazum med delodajalci in delavci, kajti prišla bo doba obnove, pri kateri bo složno skupno delo med industrijo in delom neobhodno potrebno. Da se odvrne depresija, ki navadno nastane po vsaki veliki vojni, je potrebno, da

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Še o Pavličenkovi

K zaključku zanimivega spisa Else Maxwelllove o Ljudmili Pavličenkovi, naj navedem še njeno omembo kako so zadnji mesec v Hollywoodu filmske zvezdnice čakale na prihod Ljudmille, katero so hotele pozdraviti. Med njimi je bila tudi zvezdnica, ki pravijo, da ima najlepši obraz od vseh filmskih zvezd kar jih vidimo na platnu. Elsa ni imenovala te lepote z imenom, je pa povedala, kaj je tej krasotici rekel Charlie Chaplin, ko je začela zmrdovati in godrnjati, da mora ona takole okrog postajati in čakati na navadno guerilko.

Charlie Chaplin je nekaj časa poslušal, potem pa stopil k tej visoko plačani zvezdi, ter ji zabrusil v obraz vprašanje: — "Povej mi, kaj imaš ti poleg tistega tvojega lepega obraza? Kaj boš potem, ko tega obraza ne bo več krasila tvoja sedanja lepota — in vsaka minuta prinaša bližje čas izgube tvoje lepote? — Zlapomni si, da boš mogoč srečala žensko, ki je preživela v eni sami uri več, nega ti v cellem tvojem življenju!"

Ljudmila pa zna tudi sama imenitno in diplomatsko vsakej domisljave in puhle ljudi, ki se priinejo do nje in ji hočejo pokazati, da ni res tako imenitna, ker vidijo oni ta in oni nedostatek na njej. Istočasno z Maxwelllovo je prišla do Ljudmille neka do potanko-sti korektno opravljena ameriška pomožna soldatinja — pogledala je Ljudmilo in njeno staro rjavo uniformo, na kateri je še opaziti vojne madeže, pa jo je vprašala bolj s pomilovanjem, če nima nobene druge uniforme za parado. Ljudmila se je tudi ozrla na vprašalkino krasno uniformo in dejala pre-

industrijalci in delavci sestavijo načrt za povojno delo in produkcijo. Proti koncu je Epstein zborovalec obljubil svojo pomoč, ako bo izvoljen za generalnega pravdnika.

Campaign Committee for the Election of Henry Epstein, Democratic Candidate for Attorney General.

Ni vprašanje koliko boste dali, samo dajte po svoji moči.

prosto: "V Rusiji zdaj nimamo parad. Mi mislimo v glavnem na boj in v boju se človek umaže. Mogoče je to najnovejša liknost mode v tem času."

Maxwelllova je zapisala, da se je njena uniformirana prijateljica brž odstranila, ker ni hotela, da bi slišala še kaj več.

Nov roman

Tekoči roman v listu "Glas Naroda", katerega je spisal Engelbert Gangl, imena katerega se preimogi prav gotovo spominjamo tudi iz naših šolskih beril, ki jih je on sestavil, bo kmalu pri koncu. Roman je spisan v zelo bogatem tonu slovenskega jezika in je samo z vidika bogatega besedišča in lepote izražanja vreden pozornega prečitavanja, ker nam nudi poleg užitka, ki ga nudi razpredajoča se zgodba romana, tudi precej uka.

Roman, ki bo nasledil pripoved "Trije rodovi", je pa izdal v prevodu Fran Šturma Goriška tiskarna A. Gabrčka — v letu 1904. — Spričo težkih dogodkov skozi katere je šla naša nesrečna domovina tekom dobe, ki je pretelala od takrat, se zdi skoro neverjetno, da je bila nekoč v Goric lepo razvita slovenska kultura, katere niso brutalno uničevali tuje, katerim je bila vržena, kakor kost psa, naša krasna primorska zemlja.

Toda povem naj vam o romanu, ki je preveden iz francosčine in se imenuje "Islandski ribič", ter prikazuje trdo in naporno življenje ljudi, ki so odvisni za svoj kruh od morja, v katerega mečejo mreže in love ribe dan za dnem.

Ribolov v daljnih severnih morjih, kjer so poletja breznoči je nevarno delo, kljub temu ga vsi rod za rodom in pri tem se odigravajo, kot povod med ljudmi življenske dogodb in romani, ker človek pač neprestano doživlja obnavljanje rodov, v tem obnavljanju pa je zapopadena najlepša stran življenja, ker zakon narave sili življenje, da se bori za svoj obstanek, za ljubezen, za ideal, itd.

Tako boste sledili v novem romanu z zanimanjem vsemu, kar razgrinja pisatelj-pripovednik pred nami. Ne zamudite torej prilike čitanja tega romana!

ZA VAZNO MESTO ATTORNEY GENERAL VOLITE KANDIDATA, KI JE NAJBOLJ SPOSOBN

Henry Epstein

"Skol skoro dvajset let ... kot Solicitor General ... rekord v službi ... direkt primere v cel državi."

Gov. Lehman

"Priznan kot najmočnejši svetovalec za državno ali občinsko vlado v cel državi."

Alfred E. Smith

"Prepričan sem, da bodo progresivni glasovi zagotovo našo zmago. O moji podpori bodite popolnoma prepričani."

Sen. Robert F. Wagner

Uspešno zastopal v najvišjih sodiščih najvažnejše socialne postavbe v zadnjem desetletju.

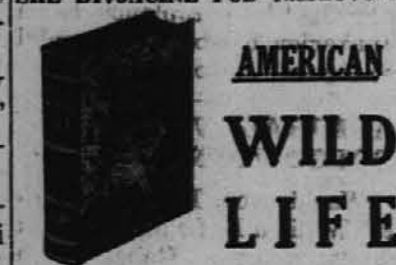
Borilec za pravico manjšin.

POTRJEJEN OD AFL. — CIO. in vseh liberalnih organizacij.

GLASUJTE ZA ČETRTO IME V VRSTI B

Poklicni Odbor Women's Trade Union za izvolitev Henryja Epstein, 3912 — 45th St., Sunnyside, Queens, Long Island.

IZŠLA JE NOVA KNJIGA V ANGLEŠČINI O ŽIVLJENJU AMERIŠKE DIVJAČINE POD NASLOVOM

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano.

Prvotno je bilo namenjeno to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednjič izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajnem prisniti POPLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVJAČINE.

Knjigo bo s slikami bral levec, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farnar, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribe, ker so v knjigi naštet vse ribe, ki žive v AMERIŠKIH VODAH.

Polje poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah; v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesave, ptice, ribe, ki žive v vodi doma. — Vekana je v močno platno s slatimi črkami.

POMISLITE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO: Sedaj \$3.50

Naročilo pošljite ... KNJIGARNI SLOVENE PUBLISHING COMPANY 216 W. 18th STREET, NEW YORK.

NAPOLNITE NEBO S SLAVO IN SVOJA SRCA S FONOSON

Milod Amerikanci, ki se spominjajo Péri Harborja, Milod Anglič, ki se spominjajo Coventryja, Milod Kitajci, ki se spominjajo Cunkingja

V TECHNICOLOR: "THUNDER BIRDS"

JEFFREY GENE TIERNEY, PRESTON FOSTER, JOHN SUTTON in drugi. BIG STAGE SHOW s JANE FROMAN, THE GAY FOSTER ROXYETTES, THE ROXY THEATRE SYMPHONY ORCHESTER, DAVE APELLON

Kratka Dnevna Zgodba

VLADO KLEMENČIČ:

OGENJ Z NEBA

Žgoča, poletna vročina priti-
ska že več tednov. Taka suša
je, da venajo rastline in usiha-
jo studenci. Nekega soparne-
ga dne pa se začne nad pragoz-
dom kopičiti temnosivi oblaki.
Mahoma se zablisne in zamol-
kel grom pretrese ozračje.

Strasna vihra se razburi
nad pokrajino. Strele svigajo
in grom za gromom udarja.

Ljudje lovec so se stisnili v
svoja podzemeljska bivališča.
Ne plašijo se medveda, ne tre-
petajo pred volkom in pogum-
no napadejo merjasca. Marsi-
ko med njimi se ponasa z braz-
gotino, ki jo je dobil v boju z
divjo zverjo. Toda groma in
bliska se boje.

Ko neurje preneha, si upa
najmlajši in najdrznejši iz ja-
me. Kmalu prihitijo nazaj in
zakliče: "Pojdite in pogledajte!
Ognjeni zmaj nam bo požrl
gozd!"

Oklevaje pridejo možje iz ja-
me. Ženske in otroci se ne
upajo. Kaj zagledajo? Pra-
gozd na oni strani reke gori.
Užgala ga je strela. Spremenil
se je v morje ognjenih zubljav
in dima. Prasketaje se širi po-
žar vedno bliže in bliže. Že so
se priplazili plameni do reke.
Tu objemajo še zadnja dreve-
sa, ki mole svoje veje nad vo-
do. Ljudje so radovedni, ali se
bo pognala ognjena posast čez
reko. A reka je na tem mestu
široka, in obgoarele veje, ki vise
nad vodo, padejo čvrste vajno.

Reka je premagala ognjenje-
ga zmaja, vzklikajo možje in
ploskajo z rokami.

Trije najradovednejši mladi
prebredo reko in preiskujejo
pogorišče. Pod pepelom se tli
in marsikateri speče v nogi,
da poskoči in zajavka od bo-
lečine.

"Ognjeni zmaj še vedno gri-
ze!" pravi tisti, ki si je prvi
upal iz jame. Z dolgo zakriv-
ljeno gorjajo beza po žerjavici
in privleče iz nje zogleno pti-
co. Ostrega iz nje vrhno plast,
pod njo je prijetno dišeče, meh-
ko meso. Pokusi in da se to-
varšema. Vsem tekne pečen-
ka.

"To je pa mnogo okusnejše
kakor surovo meso, ki smo ga
jedli doslej," pravijo mladi.
"In to nam je pripravil ognje-

ni znanj! Saj ni tako hud, ka-
kor je videti. O, da bi ga imeli
v votlini!"

Se niso izrekli, že eden izmed
njih izvleče iz kupa žerjavice
tlečo vejico, jo zavijti visoko, da
nanovo zagori in hiti z njo pro-
ti domu. Res drzno, drzno de-
janje, kakšnega je bil zmogel iz-
med tisoč in tisoč ljudi tedanje
dobe le eden.

V votlini izgrebe mladenič
jamo, dene vanjo še vedno tlečo
vejico in naloži nanjo suhljadi.
Kmalu vzpaplca v podzemel-
skem bivališču prijazen pla-
men.

Tako so ljudje-lovec ukrotili
in udomastili "ognjenega zma-
ja." Spoznali so v ognju svoje-
ga prijatelja, ki jih je pozimi
prijetno ogreval in jim razsvet-
ljeval stanovanje. Poleg tega
so se prinčili peči meso pa tu-
di rastlinske plodove.

Ob dolgih zimskih večerih
sedi vsa družina pri ognju in
si pripoveduje razne junjske
zgodbe iz svojega nemirnega
lovskega življenja.

Nekega dne je ogenj v votli-
ni ugasnil. Ženska, ki so ji po-
verili nalogo, da bo ostajala do-
ma, pazila na ogenj, prinašala
drv in jih nalagala na ognji-
šče, je zadržala. Medtem je
bil tudi "ognjeni zmaj" zaspal.
Ženska se je prestrašila. Pi-
hala je na vso moč med ugaslo
ogljje, pa zaman. — "Ognjeni
zmaj" se ni več prebudil.

Prebivalci votline so doživ-
ljali hude čase; nič več niso
pekli mesa, ki so se mu bili pri-
vadili in ob zimskih večerih sta
zavladala v jami zopet tema in
mrz.

Vsi moški prebivalci votline
so odšli na lov, ženske in otro-
ci pa so nabirali v gozdovih
užitna zelišča, gobe in jagode.
Le neki starec sedi pred votli-
no in izdeluje razno orodje in
orožje. Danes hoče dovršiti
žago, ki se muči z njo že nekaj
dni. Podolgastr, trd kamen ob-
deluje z drugim, še tršim kam-
nom. Izklesati in obrusiti mo-
ra še dva zoba. Mož se trudi,
da mu pot kaplja s čela. Zdjaj
pa zdaj se ukreše pod kamnom
iskra in odleti v loku na tla.
Končno sta napravljena še zad-
nja dva zoba in žaga je izgo-
toljena.

Veselo žari starcu v očeh,
pa ne toliko zaradi žage, koli-
kor zaradi poskusa, ki ga be se-
daj napravil. Že večkrat je
žagal, zabijal ali pa vrtal les
s kamenitim orodjem, in vedno
opazil, kako se je les segrel.
Videl je celo, kako se je iz nje-
ga pokadilo. Danes je naredil
večjo in močnejšo žago in si
pripravil vejico, ki se je več me-
secev sušila na soncu. Ali se
mu morda le posreči izvabiti
iz lesa "ognjenega zmaja?"

S tihim upanjem se loti dela.
Vzame novo žago in začne ža-
gati suho deblo. Žaga in žaga.
Vedno hitreje. Poskusi, ali
se je les segrel. Vroč je, da bi
se opekli. Se z večjo vnemo
nadaljuje in končno opazi: ta-
nek dim se vzdigne iz lesa. Iz
polnih prsi začne pihati na ti-
sto mesto. In glej: iz lesa se
pokaže plamenček. Hitro po-
grabi listja in ga vrže na pla-
men. Hej, kako to plapola in
gori. Starčev obraz se razte-
ga v širok, zadovoljen nasme-
h.

"Priključ sem te, ognjeni
zmaj! In odslej te bom znal
še večkrat obuditi iz sna, če mi
zaspiš!"

Ko so se vrnili ljudje zvečer
iz gozdov, so se čudom čudili.
Da gori pred votlino ogenj. Po-
leg ognja je sedel starček in jim
na dolgo in široko razlagal,
kako je naredil ogenj.

Odslej so starca spoštovali
kot svojega največjega dobrot-
nika in mu pripisovali višjo
čarovniško moč. In ko so pre-
bivalci sosednjih votlin slišali
o njem, so ga prosili, obsipa-
joč ga s častjo, in darovi, da
je tudi njim s spretno roko na-
redi ogenj.

RAZSTAVA V FREEDOM HOUSE.

Mnogo je zanimanja za ju-
goslovansko-čehoslovansko raz-
stavo v Freedom House. Zad-
njih par dni so jo posetile ve-
like množice ljudi.

Predvčerajšnjim je bila pri-
rejena svečanost v spomin žrt-
vam, ki so poginile v Jugosla-
viji in Čehoslovaciji. Spomin-
ski obred je vršil Mr. Dušan
Šukletović, v prisotnosti kato-
liškega in anglikanskega duho-
vna ter židovskega rabina.

V PESMARICI

"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

so vključili skladbe
slovenske pesmi:

1. Podobenca — moški zbor s bar-
ton samopjevom
2. Podrjav — moški zbor
3. Lahko me — moški zbor
4. Otoki zvon — mešani zbor
5. Pomladinska — mešani zbor, s
bariton samopjevom
6. Lira I. — za solo speve, moški
in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Alfabetični odmevi — za mešani in
ženstvi zbor, s bariton sa-
mopjevom
9. Rastlinska iz pesnitve 126 — moški
zbor
10. Soci — za samopjeve, mešani
zbor in spremljevanje
glasovito
11. Psalm 29 — za samopjeve, me-
šani zbor in spremljevanje
glasovito ali orke

CENA SAMO

50 centov

KOMAD

To so koncertne pesmi za moške
in mešane zbor, katere je ugla-
bil in v samozaložbi izdal MA-
TJA L. HOZMAR, organist in
povodja pri sv. Vidu, Cleve-
land, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:

KINIGARNI SLOVENI PUBL.
COMPANY

115 W. 14th St. New York

Vabilo!

Prav prijatelji, ki ste vabljeni v in

Vabljeni v in

VESELICO

odnosno

MARTINOVANJE

ki ga priredi

Slov. podp. Društvo

Sv. Jozefa, št. 57 KSKJ

V DVOBANI SLOVENSKEGA

NARODNEGA DOMA

233 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

v nedeljo,

8. NOVEMBRA, 1942

Začetek ob 7. uri zvečer.

ZA PLES BO IGRAL ORKESTER

Vstopnina 25 centov

— Odbor

PUNČKA.

F. Rado Vavpotič.

Poleg tega, da sem bil pre-
kratek za uro ali kaj potrebnega
spanja, se mi odprejo oči,
kakor jih je navadila življen-
ska navada.

Objema me še popolna tema
jesenskega jutra. Naše! sem
6 udarec stenske ure, kateri so
mi dali znamenje, da prihaja
novi dan, dan novih skrbi in
novih mogočih dogodkov, kate-
ri nam celo mogoče prinesejo,
da ne včakamo večera.

Slaba sapa mi je razodela,
da sem v veselici družbi na pri-
reditvi Slovenske Ženske Zve-
ze v New Yorku zavil čez me-
ro alkoholne pijače in da sem
precej pozno v noč našel klju-
čavnico vrat svojega doma.

Ko izpodvijem blazino, da
dam še nekaj minut uteha ne-
bedni navadi lenobe, sem začu-
til, da me je nekaj nežnega, re-
kel bi skoraj prijetnega opla-
zilo po obrazu. Od prene-
čenja, v katerem pa moram tu-
di priznati, da je bilo tudi ma-
lo strahu, sem stegnil roko po
ročni električni svetilki, da se
priprčim, kaj bi to bilo.

Ob svitu žarnice vidim, da
poleg mene počiva krasna slo-
venska punčka, čije lasje, sple-
teni v kito, so me opomnili, da
sem kršil zakon samotarstva.

Zdelo se mi je, da je nena,
ker ni odgovarjala na moje kli-
ce, šele ko jo vzdignem z tre-
sočimi rokami, odpre košate
trpalnice, izpod katerih se za-
blisčijo kakor dva diamanta
krasne plave oči.

Spoznal sem, da ni nena.
Saj je vse, kar mi je nudil prvi
pogled, govorilo tako glasno
in tako harmonično, kakor da
se pred menoj odpira venček
narodnih pripovedk.

Po njenem kroju spoznam,
da prihaja iz boljše družbe. Ko-
maj vidni nasmešek okoli nje-
nih ustnic, se mi zdi, da z njim
hoče prikriti muke in trpljenje
svojega zaslužnega naroda,
katerega ječanje se čuje po ce-
lem kulturnem svetu iz odprte-
ga groba njene domovine Jugosla-
vije.

Rozmarinasti obrazek bi pri-
merjal le lepoti zvezde večer-
nice, katere zlati sijaj orje svo-
jo pot v temno noč — v temno
usodo.

Vse to lepoto ji še povzdigne
do skrajnega vrška krasna slo-
venska avba z zlatimi ušitki, po
katerih se pa takoj spozna, da
je nežna roka, katere je stvar-
jala to krasno in neprecenljivo
delo, abudala po strogih navo-
dilih umetniškega duha. Pre-
ko ramen ji visi syleni robec,
obrobjen z svilnatimi, živo
rdečimi lasulkami, katere se
na rokavih snežno-belega ospe-
tečeka poredno premikajo ena
do druge.

V živih gorenjskih barvah,
ki se po robec harmonično
spajajo kakor potoki v reko,
se mi zdi, kakor da vidim ravo
razvečelo vrtnico, ki čaka
na vredno roko, da jo odtrga.

Po zlati veržici s križkom,
katere visi okoli njenega vra-
ta, in njeno po njenih nedrkih
od katere se odbijajo zlati leski
kakor drobne kapljice gorske-
ga slapa ob solnčenem vzhodu,
spoznavam, da veruje v vero
upanje in ljubezen.

SLAVONIC COORDINATING COUNCIL

Representing Americans of the following Extractions: — E. A. Garian, Carpatho-Russian,

Croatian, Czech, Polish, Russian, Serbian, Slovak, Slovene and Ukrainian

For the Election of

JOHN J. BENNETT, JR.

Charles Polletti, Henry Epstein, Joseph V. O'Leary,

Matthew J. Merritt, Flora D. Johnson

DRAGI PRIJATELJI:

Prvi se je sedaj zgodilo, da so ameriški Slovanci bili uradno priznani kot
zdržena politična skupina v faktor v državi New York. To dolgo zaslužno pri-
znanje pa smo dobili samo še od demokratske stranke. Republikancem pa se še
vedno ne zdimo dovolj važni in vredni takega priznanja.

Iz tega razloga in zaradi njihove zmožnosti je slovanski združen odbor
sklenil podpirati demokratske kandidate v sedanjih volitvah v državi New York.

Demokratski kandidat za governorja John J. Bennett je bil vedno prijazen
naklonjen Slovantom in do njihovih problemov ter je bil z njimi vedno v prijatel-
skih stikih. Zato mislimo, da bo glas za Bennetta tudi glas za priznanje Slovanov.

Priporočamo in naročamo vam, da volite demokratski tiket, ne samo na
podlagi krajevnega političnega vprašanja, temveč tudi zaradi razlike v delova-
nju med demokratsko in republikansko stranko z ozirom na slovanski problem,
položaj in okolščine.

JUGOSLOVANSKI ODBOR

Levo na desno, stoječi: Andrew K. Mayevsky, V. chairman; Albert H. Dachuck, V. chairman; Frank
Broz, V. chairman; George Vician, Edward Vacy, Borivoj M. Burkleh, Treasurer; Anton G. Slitich, V.
chairman; Peter M. Fekula, chairman. — Levo na desno, sedeči: Michael Mahonec, V. chairman,
Charles Polletti, Lt. Gov. N. Y.; John J. Bennett Jr., kandidat za governorjevo mesto; Henry Epstein,
kandidat za Attorney general; James J. Farley, Chairman Democratic State Committee.

Slavonic Coordinating Council for the Election of John J. Bennett, Jr., Charles Polletti,
Henry Epstein, Joseph V. O'Leary, Matthew J. Merritt, Flora D. Johnson.

Črni predpasnik, obrobjen z
umetno pletenim trakom, se mi
zdi, da ga je vzela iz skrinje
svoje stare matere kot njen
drag sponin. Zdi se mi, da
želi na Vernih duh dan, obis-
kati se ne zaprti grob svoje
matere Jugoslavije, na katere-
ga bi prižgala svečico in polo-
žila šopek krizantem.

Svileno krilo lajlakove špa-
nskega beza, členčki iz mehke-
ga usnja z srebrnimi zaponka-
mi, umetniško izdelan pas iz
zlatne kovine, ki se bogato
oklepa okoli njenega pasu, ka-
teri vidno na črnem predpas-
niku, še bolj povzdigne njeno
imovitost, vse to mi jasno pri-
ča, da se pripravlja na veliko
slavnost — na slavnost vsta-
jenja svoje domovine matere
Jugoslavije.

Sedaj se spomnim, da sem
se seznanil z njo na prireditvi
Slovenske Ženske Zveze št. 84.
Prisla je v družbi gospe Kre-
kove, soproge ministrskega
podpredsednika jugoslovanske
vlade v Londonu, dr. Mihaela
Kreka.

Na družbeni dražbi je imela
dosti snubcev. Ker sem pa ve-
del, da je to ročno delo gospe
Krekove, sem se bal, da ne bi
prišlo v roke kakemu, ki bi
manj razumeval in cenil dvo-
ni pomen tega krasnega umet-
niškega dela kakor pa jaz.

Zato sem jo hotel zasnoviti
za vsako ceno. To delo je pre-
vezela gospa T. K., kateri sem iz
sreca hvaličen, da ji je z strogo
paznjo uspelo, da je ta punčka
prišla v moje last.

K tej snovitvi me je prisili-
la ljubezen do umetniškega de-
la. Prisilo me je, ker trenot-
nim pogledom vidim na nji celo
zgodovino in običaje slovenske
ga narodnega življenja. Zato
sem ji odmeril varni začasni
prostor, kjer bo varna pred
ostrim prahom hudobnega in
grešnega sveta, dokler ne pri-
de čas, da se, ako Bog da, po-
vrnem k njo v njeno domovi-
no Jugoslavijo, kjer ji bom pre-

skrbel častno mesto, kjer bo
priča in zgodovinski sponin na
pregnane ugoslovanske intelek-
tualce in vladne člane.

VAŽNO ZBOROVANJE VSE-SLOVANSKEGA KONGRESA.

Vse-slovanski kongres za
New York in okolico, ima pri-
hodnjo nedeljo 1. novembra
važno zborovanje, na katerega
so bili povabljeni vsi oni dele-
gati slovanskih organizacij, ki
so se udeležili ustanovnega
zborovanja v juniju. To zho-
rovanje se vrši v Bohemian
National Hall, 321 E. 73rd St.
Pričetek ob 1. uri popoldne.

Na dnevnem redu bodo po-
ročila o dosedanjem delu in o
načrtih za bodočo zimsko se-
zono. Med resolucijami, ki bo-
do prišle v pretres, je najvaž-
nejša ona o načelni izjavi, ki

naj organizaciji jasno zaščita
smoter.

Vabljeni so zastopniki slo-
vanskih društev, ki pri prvem
kongresu niso bila zastopana.
Vabljeni pa so tudi ostali Slo-
vani, da kot poslušalci prisot-
stvujejo.

SMRTNA KOSA

V Walsenburg, Colo., je dne
17. oktobra umrl rojak Peter
Verbič, star 58 let in doma iz
Grada pri Cerkljah. Zadel ga
je mrtvoud, ko je prejel vest
o smrti svojega sina pri vojaš-
kih letalcih v Alaski.

Ne zameľujte ničesar, ker to
pomeni tratenje denarja —
potraten denar pomeni v se-
danjem času izgrubo življenj.
Vsak dolar, ki ga prihranite
in investirate v vojnih bon-
dih pomaga dopolniti kvoto
določeno za vašo državo.

Naši naročniki in čitatelji

Rojak Matja Otentár iz Kirkland
Lake, Kanada, se je s pismom obrnil
na Anno P. Krasno, da bi po moč-
nosti oskrbelo kakle mladinske igrice, pe-
smi in alično za mladinski zbor, ki ga
nameravajo ustanoviti tankaj.

Rojak Otentárju se bo ustreglo
kolikor bo mogoče v tem ožiru, ker
nas veseli, da se naši ljudje zanimajo
za organiziranje naše mladine za naše
slovenske stvari.

Iz Timinsa v Kanadi pošilja naro-
čnino rojak Frank Feged. Pravi, naj mu
list še nadalje pošiljamo.

Iz province Ontario v Kanadi se je
oglasil tudi rojak John Gerden, ki je
poslal celoletno naročnino, obenem pa
je tudi naročil Svetovni Atlas.

Iz Cortlanda, O. piše rojak Matt
Gladd, da se je za par tednov zakašnil
z naročnino, katere pa prav rad po-
ravna, ker zelo rad čita list Glas Na-
roda.

Na Glas Naroda se je tudi naročila
naša znana slovanska družina Kople

iz Ridgewooda, N. Y. Iz te družine
izhaja naša mlada pevka Ann Kople, ki
nas tolikokrat razveseli s svojimi le-
pimi glasovi na naših prireditvah.

Novega naročnika smo dobili tudi v
Kimberly, Nevada in sicer je to rojak
Jerry Mirkech. Istotako se je na no-
vo naročil rojak Martin Mali iz De-
troita, Mich. Kakor tudi rojak John
Brie iz Hooversville, Pa., kateri je tu-
di poslal celoletno naročnino.

Rojak Avgust Konehar iz Marylands,
N. Y. je poslal celoletno naročnino za
Anton Kesarja, kateri mu je s tem po-
veril nekakšno "zastopništvo" kot pravi.
Mi upamo, da kdorčloli od naših
zvestih naročnikov sprejme tako za-
stopništvo, kadar misle tako priklju-
ča ali pa naj, recimo tudi malo pogr-
tira in dobi novega naročnika. Čim-
več bomo imeli naročnikov in čita-
teljev, tem zanimivejši bo lahko naš
list. Z listom je tako, kot z vsako dru-
go stvarjo, če je več uspešnih in dobre
volje, več je veselja do dela in bolj se
človek potruditi, da je to delo dobro
vršeno.

NOV FILM V ROXY KINOGLEDIŠČU

Prejšnje čase so v Hollywoodu splošno smatrali Gene Tierneya za orientalen-
ca in po splošnem mnenju je John Suttanov govorica kot Anglež. V resnici pa sta
oba bila rojena v sosednjih državah — Gene v New Yorku (Brooklyn), John pa
v Pennsylvaniji (Bala). John se je navzel svoje govorice v angleških solah,
v katerih je bil vzgojen. Gene pa ima svoje eksotične navade že celo svoje
življenje. Gene in John nastopata v Twentieth Century-Fox's novi Technicolor
kino-silki "Thunder Birds", ki skoni na večanju letalskih katefor na Thun-
derbird letališču v Arizoni.

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

121

"Odkupi se svojih grehov z miloščino, in svojih krivic z usmiljenjem do ubogih..."

Nobenega sovraštva ne bo v njegovem sreću, zakaj molitev mora biti čista, čistejša od mrlje studenčnice, ki šumi iz belega kamena, iz bele skal.

Dospel je toliko zaželeni, težko pričakovani dan. Egidij Branković je bral novo mašo. Ni bila to hrupna svečanost, nikogar ni bilo svojecev, razen Mete, da bi stal pred oltarjem, ko je prvič pristopil predenj. V stolni cerkvi ljubljanski je opravil primico. Razvedelo se je bilo po mestu, kdo je on, ki stoji danes prvič pred trtvenikom Gospodovim. Kako se je razvedelo? Kdo vidi, kako? Meta je povedala nekoliko, tudi sam je razodel prijateljem to in ono — in tako je šlo dalje, in cerkev je bila polna radovednega občinstva. Zenske so gledale novomašnika: kakšno mu je lice, kam ima obrnjene oči, kak mu je glas? — Lice mu je bilo bledo, oči so gledale jasno in mirno, glas mu je bil krepak. Videti je bilo, da je polno radosti v sreću. Poznati je bilo, da je dospela velikemu hrepenjenju uteha, sladka in neopisna.

Sklenil je, da ne bo učitelj in duhovnik samo tistim, ki jim bo govoril s propovednice, ali jih poučeval v šoli, ampak z besedo in dejanjem mora vplivati njegova osebnost na vso okolico tudi zunaj cerkve in šole. Zato mora biti vse njegovo življenje tako, da ne bo madeža na njem. Pred vsem je treba, da izginejo vsi oziri na lastno osebo. Ta ni zaradi sebe same, temveč stopi zdaj v službo drugim, ki jo kličejo med sebe. Kar nosi visokega in plemenitega v sebi, to preidi v last vsemu ljudstvu, ki je raslo v trpljenju in je ubogo in brezupno, nizko priiskano k tlom, od težke pesti nemilega življenja.

Človek se pogubi, ako se brezpogojno vda razmeram, kakršne so zavladale, da mu dajejo okusiti samo bridkost in težo življenja. Tak človek izgubi vero v lastno veljavo, njegovo dostojanstvo je užaljeno.

Vsako življenje ima svojo veljavo, svojo ceno. Vsi imamo isti izvor, vsem je isti konec, zato je tudi vsakemu in vsem enaka naloga. Vsak posameznik je član velike družine, enakovreden in enakopraven. Njegove roke se morajo sklepati s sosedovimi rokami, vsa velika družina se veže z vero, ki oklepe ves svet in si ga prisvaja v last. Isto vrednost imamo kakor moj sosed, ker je mojemu življenju isti začetek in isti konec. Če je moj točni krov krit s slamo, ni zato moja vrednost nič manjša, nego ako bi bil krit z mramornatimi ploščami. A nizko rojstvo je le slučaj, zaradi njega ne sme trpeti nihče, ker ga ni zakrivil sam. Človek nizkega rodu ima manj sredstev, da se dvigne iz uboštva in se postavi v vrsto veljavnih ljudi. Prvo in zadnje sredstvo je delo, ki je čast in ne sramota. Delo daje človeku spoznanje lastne vrednosti, in to spoznanje rodi ponos, ki je toliko opravičenejši, čim večje je bilo uboštvo, ki je rodilo človeka, in čim ugodnejše je stališče, ki si ga je priboril. Pošteno delo si ne osvaja ugodnega stališča z zapostavljanjem duševno in telesno šibkejših, ne stopa do zmage preko poraženih sosedov, in uničenih življenj, ampak hodi do svojih smotrov tako, da izpodbuja čmahlivece, juči šibke, navdaja s pogumom obupance in dviga vso okolico, da se zavrta, hiti dalje, zavre malodušnost, začuti svojo moč in hrepeni brez prestanka do osamosvojitve. Pošteno in odkrito delo je kakor gonilna sila, ki zdrami iz zaspanosti vse veliko okrožje, vso okolico, da izpregleda, se zave, zasope, zaživi, začuti toploto krvi. Brat se nasloni na brata, sosed na sosedu, moč podpira moč, da zraste do nepremagljive sile. Zmagoslavno stopa človeštvo naprej. To je napredek.

Siromak je prav tako človek kot bogataš, samo da je prvi vreden toliko večje ljubčini, ker mora vkljub svojim razmeram prav tako zadoščati družabnim in državljskim dolžnostim, prav tako živeti pošteno in v soglasju z zakonitimi dolžnostmi kakor drugi, ki njega sredstev ni primerjati s sredstvi prvega. Siromak nima zakladov, da bi zajemal iz njih z materialnimi rokami. Njegovi zakladi leže v zemlji, v sveti rodni gradi. Z napornim delom, z uljavimi rokami si jih mora izkopati iz nje. Z znojnimi čelom se pripogiba k nji. Poljubil bi jo z žejnimi ustnicami, ker mu je tako dobra, da mu ni dala samo golega življenja, ampak ki mu odpira tudi svoje zaklade, ako sega do njih s težkim delom svojih rok. Zlato, zakopano v zemlji, se preljuje po koreninah in preustroji v bogato žitno klasje, ki se ziblje ob božanju toplih vetrov kakor zlato morje. In bogata žetev je toliko večja slast, kolikor napornejša je bila setev, in kolikor večje je bilo boječe čuvstvo, strah pred pogubnimi silami, ki so tolikokrat grozile z uničenjem. Take sladke zavesti storjene dolžnosti in urednega pričakovanja nima nikoli nihče, komur ni življenje dalo v spremstvo — dela, truda.

In ko je vse spravljeno, počiva zemlja in čaka dobe, da se iznova oplodi in iznova pokaže človeku, da je zaradi njega. Zopet se zganjajo roke. Napno se mišice, zdrava kri zapolje po žilah. Svetli laseč reže mastne brazde. Iz zemlje puhti vlažna toplota, kakor da se oddihava od dolgega spanja črna, plodovita prst. Kamor vsiplje roka pest zrna, tja se skrije v zrahljana tla stotero kali novega, mladega življenja, ki zabusti in prodere rahli grob in zazeleni in se spne kvišku, k soncu, da se ogreje in nasrka moči in življenja, ki mu da rast in plod. O, blažena zemlja, sveta, najdražja!

Egidij Branković se je že blizal vrhu Gorjancev. Prejšnji večer se je pripeljal z Meto do Novega mesta s pošto. Mrak je bil kril zemljo, ko je vstal. Naglo je korakal iz mesta. Pogledal je kvišku, in cesta je hitela v breg. Na levo in desno so sanjale loze in se umivale v jutranji rosi. Objemal ga je prjeten hlad. Ozrl se je nazaj, na vzhodu se je svetilo. Goste megle so se plazile po dolini, nad njimi so zaigrali prvi solnčni žarki.

Postal je in se odkril. Z roko je potegnil po čelu. Smejali so se mu pogledi. Globoko so mu zasople prsi. Pile so svežost mladega jutra.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Vojna povzročila jezikovne težave

Dasi so Amerikanci prišli iz vseh dežel na svetu in govorijo skoraj vse jezike človeškega rodu, vendarle je ta svetovna vojna naložila precejšnje težave na naše jezikovne zmožnosti. Nikdar se ni potrebovalo toliko različnih, nenavadnih in dostikrat redkih jezikov. Na poljih vojaškega, proizvodnega, in formacijskega poročevanja in v bodočem miru bodo jeziki igrali veliko vlogo.

Ko je vojna začela, manjkalo je ne le Amerikancev, ki bi govorili te jezike, marveč tudi učiteljev, ki bi podučevali malo vojsko jezikovnih rekrutov. Pearl Harbor nas je zasledil nevedeče japonsčine. Eno leto poprej je bilo le 50 moških in žensk, ki so se resno učili japonsčine in, dasi se je učenje japonsčine pospešilo na zahtevo vojnih oblasti, bilo je premalo posameznikov pripravljenih, ko je prišel napad na Pacifiku.

V kitajščini smo bili boljše pripravljeni, zlasti v "mandarinski" kitajščini, ki je državni jezik. Manjkalo pa je poznavateljev kitajskih narečij. To je resna težava, kajti ta narečja so govorica, v kateri Japonci nagovarjajo Kitajce po radiu.

Malaj in Thailand (Siam) sta bila najslabši točki na naši jezikovni fronti Daljnjega Vzhoda. Mortimer Graves, upravni tajnik organizacije American Council of Learned Societies, poroča, da začetkom vojne se je znanlo le za enega edinega Amerikancev, ki je dobro znal Thai, oziroma jezik, ki se govori v Siamu in niti eden ni bil priznan kot učenjak malajščine oziroma sposoben, da bi podučeval ta jezik. Takoj potem ko je vojna začela, je ational Resources Planning Board sestavil seznam 41 oseb, ki, kakor Mr Graves hudomušno pravi, so bile "osumljene, da znajo govoriti malajski." Mnogi izmed teh pa so govorili le par besed zaideži za naročila v gostilni. Mnogi drugi niso bili državljani. Yale univerza sedaj podučuje malajščino in Michigan univerza podučuje Thai.

Običajni jeziki Indije, kot Bengali, Punjabi in Hindustani so ravno tako malo znani kot jeziki Malaja in Thai. Isto velja za skoraj vse jezike Centralne Azije, katera pokrajina utegne postati ravno tako važno pri-

zorišče vojne kakor Indija.

Bliznji in Srednji Vzhod tudi muči resne probleme naši jezikovni pripravljenosti. Malo ljudi se zaveda da je turški jezik eden izmed najbolj razširjenih na svetu. V Indiana univerzi se je na hitro zbral turški tečaj pod vodstvom Dr. C. F. Voeglina, kjer se dijaki ne bodo učili nič drugega. V sedanjem semestru ima tečaj tucat dijakov, ali v prihodnjem semestru jih bo imel 20 ali 30.

V arabščini so bili Amerikanci pripravljeni. Razum v enem narečju, marokanskem, smo popolnoma nevede. Tudi to se sedaj popravlja potom tečaja v University of Pennsylvania.

Kar se tiče evropskih jezikov, smo seveda pripravljeni ker je Amerika stalno dobivala priseljence iz vseh evropskih dežel. Malce na slabšem smo glede nekaterih balkanskih jezikov.

In tako Amerika prodira v svet komunikacij in proizvodnje, kakršnega nismo nikdar prej poznali. Kakor Mr. Graves naglašava v Asia Magazine, "Dali nam je prav ali ne, se začneja za nas nova doba vzajemne svetovne zavednosti, v kateri se naši minuli načini nabiranja novic in mednarodnega obveščevanja bodo smatrali kot nekaj povsem antediluvijalnega."

FLIS

VESTI IZ SLOVENIJE

(JIC.) — Prinašamo nekatere starejši vesti iz Slovenije, posnete iz različnih švicarskih listov o splošnem položaju v slovenskem ozemlju in različnih dogodkih v naših krajih.

Poročilo z dne 1. maja. — Oboroženi upor se je razširil na slovensko Primorje. V nekem spopadu je bilo ubitih 9 sovražnih vojakov, dočim so izgubili uporniki 6 moč.

Italijani so ujeli 9 upornikov, ki bodo najbrže obsojeni na smrt.

Laska vojska je morala zelo ojačiti svoje posadke in uporabljati močne oddelke redne vojske za čiščenje ozemlja.

Na Primorskem so Italijani zažgali vasi: Ostrožno, Brdo in Suhorje.

Uporniki so se iz Goriškega umaknili v dolenske gozdove. V različnih krajih v okolici Nanosa so Italijani razglasili obsedno stanje.

Poročilo iz 5. junija: — Italijani nameravajo kmalu uvesti nov zakon o državljanstvu. Le oni, ki so rojeni v ljubljanski pokrajini, bodo imeli pravico do laškega državljanstva. Vsi ostali bodo morali vložiti prošnje. Komur bo prošnja odbita, bo deportiran.

V okrajih Litija in Zidani most, so razmere podobne onim ki vladajo na Dolenjskem. V trboveljskem rudniku so poškodovane naprave in nekateri deli rudnika preplavljeni. Tako da bo eksploatacija za več let onemogočena. Nemci so ojačili svoje stražarske čete in v vojaških silami vzdržujejo red.

Na Gorenjskem je položaj v industrijskih krajih osvojeval.

SMRTNA KOSA

V Claridge, Pa., je dne 10. oktobra umrl John Senesen, po poklicu učitelj, star šele 29 let. Rojen je bil v Ameriki.

V Gilbert, Minn., je dne 8. oktobra bil pokopan Fr. Schweiger, star 75 let. Zapuščal tri sinove in pet hčera ter več drugih sorodnikov.

V Pittsburgh, Kans., je pred kratkim umrla rojakinja Mary Brezovar v starosti 61 let. Do ma je bila v Radečah pri Krškem in je prišla v Ameriko pred 35 leti. Zapuščala moža, tri sinove, ki so vsi pri vojakih in dve hčeri.

cem zelo neugoden.

Kljub vsem nasiljem narodna zavest v ljudstvu neprestano raste. Ogromen je odpor v ozemlju pod nemškim režimom, kjer je slovenski jezik prepovedan celo v cerkvi.

Nemci streljajo ljudi včasih tudi brez sodbe. Že število o njih, o katerih je bilo uradno javljeno, da so bili ustreljeni, je ogromno, a mnogo jih je bilo umorjenih brez vsakega pravnega postopka, tako da njihovih imen ne bo nikdar mogoče ugotoviti.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Združenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

ZENGIS KAN V. P.

(Nadaljevanje.)

Zgodovina teh njegovih prvih let je višek las vstajajočih dogodkov in begov pred svojimi sovražniki, ki so se posluževali vsakovrstnih sredstev in prevare, da bi ga ugonobili.

Nekoč je ležal Temujin v nezavesti na zmruženih steh, ne daleč od sovražnikovega taborišča z globoko rano na svojem vratu, katero mu je zadala sovražnikova puščica. Neki njegov tovariš mu je izsesal kri in nesnago iz njegove rane, sčel svoj kožuh in ga pokril, se splazil v sovražni tabor, mu prinesel od tam mleka in ga slednjič spravil na varno. Pridobil si je še več zvestih pristav in končno so se mu začeli pridruževati ljudje njegovega očeta.

Preden je bil star 20 let, je bil glavni svojega rodu. Potem je začel spletkariti in se bojevati, da bi dobil še druge rodove v svojo zvezo. Toda vedno je ostal on vodja. Dosludno je ubil slehernega, ki je skušal deliti z njim moč. Jamuga je bil njegov bratranec. V prejšnjih težavnih časih sta spala skupaj pod eno plahto, si delila zadnji drobec hrane, skupno lovila miši po stehi, kadar ni bilo ničesar drugega za onemogočena. Nemci so ojačili svoje stražarske čete in v vojaških silami vzdržujejo red. Na Gorenjskem je položaj v industrijskih krajih osvojeval.

Tagrul je bil prijatelj Temujinovega očeta in je tudi sinu pomagel v kritični dobi njegovih prvih let, toda ko se mu stari glavar ni hotel podvreči, ga je Temujin ubil. Nasproti je bozato obdaril one vodje, ki so bili pri volji služiti pod njim.

Leta so tekla. Za svoj glavni stan si je izbral Karakorum — mesto črne peska — mesto samih sotorov na severni strani puščave Gobi, na veliki karavanski poti od vzhoda proti zapadu. Karavan ni nadlegoval — odločil jim je posebno vlogo v svojem načrtu.

V TEH RESNIH DNEH POTREBUJE
Država New York
NEUSTRAŠENO IN KREPKO VODENO
UPRAVO

MI LAHKO DOBIMO TAKO DRŽAVNO
UPRAVO, AKO NA DAN VOLITEV —
3. NOVEMBRA

glasujemo za

REPUBLIKANSKO

LISTO KANDIDATOV

For GOVERNOR

THOMAS E. DEWEY

For LIEUT. GOVERNOR

THOMAS W. WALLACE

For ATTORNEY GENERAL

NATHANIEL L. GOLDSTEIN

For STATE COMPTROLLER

FRANK C. MOORE

For REPRESENTATIVE AT LARGE

Miss WINIFRED C. STANLEY

For REPRESENTATIVE AT LARGE

Dr. CHARLES MUZZICATO

V svojem govoru, podanem 23. oktobra, je rekel Mr. Dewey med drugim tudi naslednje:

"Danes divja po svetu krvočolna zmaja, ki širi smrt in uničevanje med človeštvom. Napadel je miroljubne narode, drugega za drugim... Narod so se združili v odporu proti agresivnosti tega strova in so se strnili, da se kot en sam borijo skupno dokler ne bo napočil dan, ko bodo mogli odločiti svoje orožje v zmagi... Nam v Ameriki je dana velika in odgovorna naloga v tej skupni borbi... Zbiranje naših moških sil in mobiliziranje naše industrije, ki naj producira orožje zmage, je ena največjih nalog in odgovornosti, ki jih je še kdaj imela uprava kake vlade. Ta naloga nalaga odgovornost pripadnikom vseh strank, vseh skupin in vseh interesov. Naša dežela ima v tem času največje krize pravice, da pozove na sodelovanje vse mentalne in fizične sile in zmožnosti svojih sinov in hčera. Mi ne moremo in ne smemo tolerirati nobenega cepeljanja moči med našim ljudstvom."

Tekom nekega drugega svojega govora, je Mr. Dewey izjavil tole:

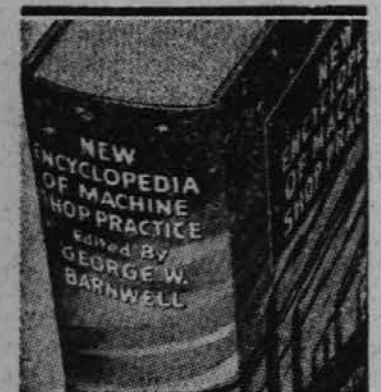
"Rusija je izgubila široke planjave rodovitne črne zemlje, na kateri je rasel kruh za 180-milijonski narod. Če ta opustošena zemlja še kaj rodi, rodi za Hitlerja. Toda mi ne moremo dopustiti neverjetno junaških braniteljev Stalina, da omagajo zaradi pomanjkanja hrane. Milijone ton živil je že bilo poslanih našim zaveznikom. Še mnogo več milijonov ton jim bomo morali staviti na razpolago... Nikdar ne pozabite, da živila sama res ne izvajajo vojne, a pomanjkanje živil pa lahko povzroči poraz. Mi moramo skrbeti, da se to ne zgodi."

— New York State Dewey for Governor All American Committee

Zengis Kan je bil mož čvrste mu je zapovedoval, stélo zmagaj postavbe oblečen v ovčji kožuh kak pol-drugi milijon duš, je iz in usnje, z neokretno hojo motega izoblikoval vojaški stroj za, ki je večino svojega življenja podjarmljenje sveta in sedaj se je odločil da ga uporabi. Na jugu je bila Kitajska, najstarejša civilizacija sveta. Takrat je bila razdeljena na dve cesarstvi Kin in Sung. Na zapadu je bil Islam — različni narodi in države, ki so se razvile vsled zmag velikega Mohameda. Dalje proti zapadu je bila Rusija, takrat množica neznanjih držav, še dalje Srednja Evropa, zmes večjih in malih držav.

Najprvo je Kan napadel Kitajsko. Siloma je prodril skozi Kitajski zid in napadel državo Kin ali severno cesarstvo. Naglo je zavzel Yenking ter napodil cesarja v beg. Bila je popolna zmaga. Tri leta pozneje se je Zengis Kan obrnil proti zapadu. V teku nekaj mesecev so mongolske čete zavzele lepo glavno mesto dežele Samar-kand, in sultan je komaj utekel smrti.

(Nadaljevanje p rihodnjič.)

THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini GEORGE W. BARNWELL

Podlaga za mehaniko znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjiga popljuje in v silah pokaže temeljna dela mehanike. Razloži vse natančno, kar mora znati najboljši mehanik; pojasnjuje uporabo vsakega stroja, orodja in meril. Pouch vas, kako je treba uporabiti načrte (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb, 576 strani, trdo vezana knjiga stane

Samo \$1.98

Naročite pri: KNJIGARNI Glas Naroda

216 West 18th Street New York